

Martin Flodén, 4 maj 2006

Finanspolitiska regelverket

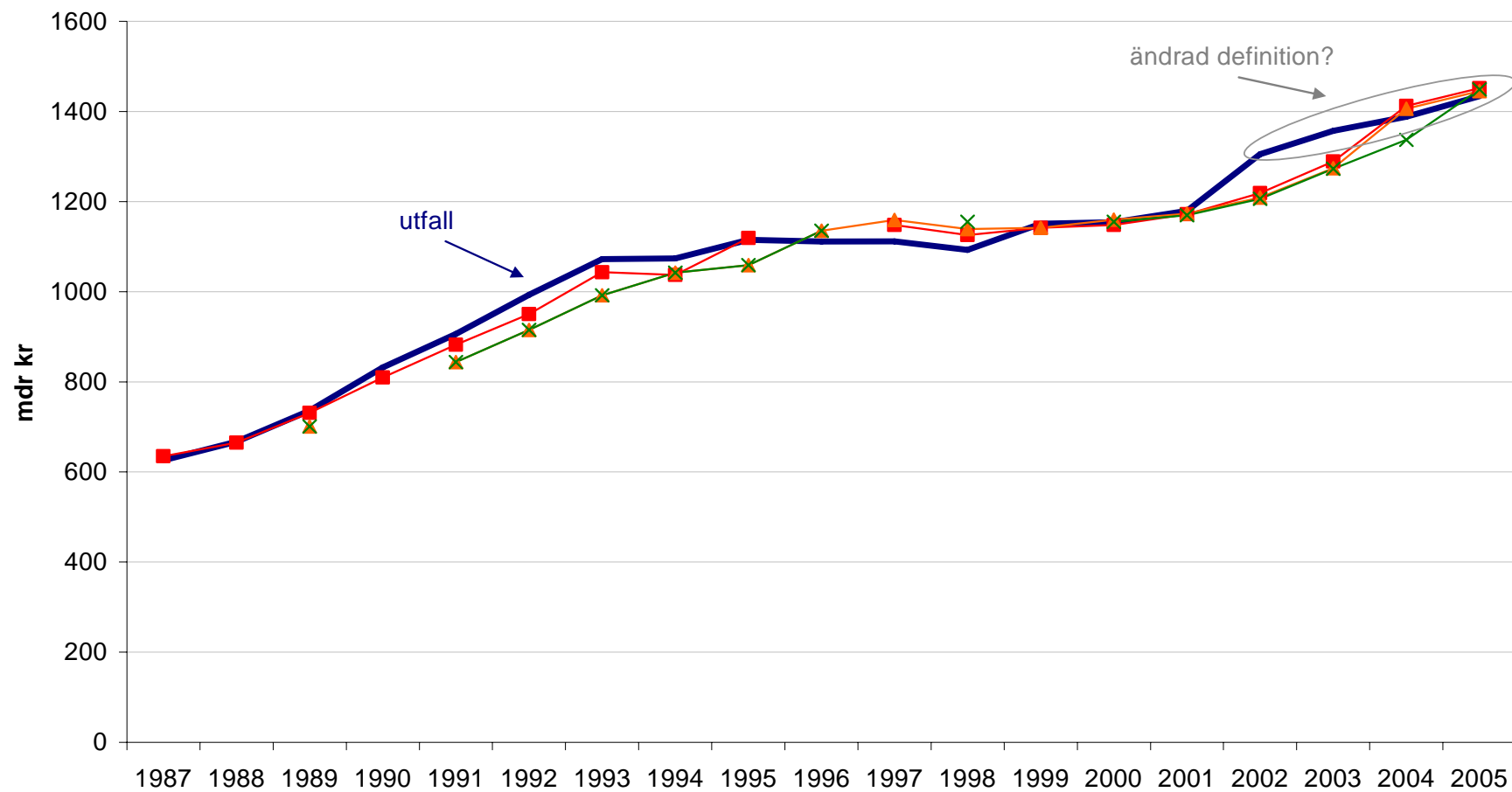
- Utgiftstaket
- Saldomålet
- Kommunal budgetbalans

- Är regelverket förenligt med god stabiliseringspolitik?
- Är regelverket hållbart?
- Bör det förändras?

Utgångspunkt

- Finanspolitik ska endast undantagsvis användas för aktiv stabiliseringspolitik
  - asymmetri, politiska incitament
  - eftersläpningsproblem
  - tveksamma empiriska effekter
- ... men finanspolitiken ska inte tvingas bli procyklisk
- Automatiska stabilisatorer ska tillåtas verka
- Långsiktigt sund finanspolitik bör vara ett överordnat mål

Offentliga sektorns utgifter: utfall och prognoser

Utgiftstaket

Varför framgångsrikt?

- Tydligt mål – politiskt dyrt att avvika
- Gynnsam makroekonomisk utveckling
  - Hyfsad konjunkturutveckling
  - Oväntat låg inflation

Problem?

- Budgeteringsmarginalen är liten och ignoreras
- Ingen konjunkturmarginal
- Viss manipulation

Utgiftstaket

Hållbart?

- Nej – i en riktig lågkonjunktur måste man tillåta att utgifterna ökar kraftigt

Utgiftstaket – reformer?

Konjunkturmarginal?

- Underlättar för kontracyklisk finanspolitik
  - ... men marginalen blir knappast tillräcklig för riktigt djupa svackor
- Gör utgiftstaket mer otydligt – risk att marginalen alltid utnyttjas

Utgiftstaket – reformer?

Separat tak för konjunktur känsliga utgifter?

- Lyft ut utgifter som är nära kopplade till automatiska stabilisatorer(?)
  - Separat utgiftstak för arbetsmarknadspolitiken
  - Konjunkturmarginal direkt kopplad till nivån på arbetslösheten

Prisindexering?

- Effekt och önskvärdhet beror på hur priser varierar över konjunkturcykeln
  - i normalfallet kanske avsaknaden av prisindexering underlättar stabilisering

Saldomålet

Varför?

- Framtida demografiska utmaningar
- Ge utrymme för stabiliseringspolitik med SGP

Mindre framgångsrikt?

- Otydligt mål, lätt att bryta
- Har ändå nästan uppfyllts

Ska målet vara kvar? Ändras?

- Syftet med målet är nu lite oklart
- Kanske bättre med ett mål om balans i statens budget, eller ett mål för statsskuldens utveckling
- EU-beslut om pensionssystemets sparande

Sammanfattning

- Dagens regelverk fungerar ganska bra
- Lätt att bryta mot regler som är otydliga och svåra att utvärdera
  - Mål kopplade till konjunkturläge är otydliga
  - Mål kanske kan kopplas till arbetslöshetsnivå (och ev. inflation)

Milton Friedman: "All economists – monetarists, Keynesians, or what-not – recognize that there is such a thing as market failure. I believe that what really distinguishes economists is not whether they recognize market failure, but how much importance they attach to government failure, especially when government seeks to remedy what are said to be market failures."

From: "Conversations with Leading Economists", B Snowdon & H R Vane, Edward Elgar Publishing, 1999

One of the central ideas of Keynesian economics is that an increase in aggregate demand will stimulate the economy. Under what circumstances do you think a government should actually stimulate the economy?

N. Gregory Mankiw: “Even if you accept everything that new Keynesians say about prices being sluggish and so on, there is still the question of how good the government is at responding in a timely fashion to the shocks. In that debate, I side to a large extent with Milton Friedman. The government is very bad at recognizing shocks in a timely fashion, and when they do respond to shocks they often do so quite late and often counterproductively. So while I see the business cycle as a sign of market failure I also think it is a kind of failure that a government is very limited in its ability to fix. If we have a very deep recession, [...], there is room for the government to do something.”

John Taylor: “It is more important than ever for fiscal policy to be clearly stated and systematic. The automatic stabilizers represent such a systematic response. [...] It would be appropriate in the present American context for discretionary fiscal policy to be saved explicitly for longer-term issues.”

(JEP 2000)